

SERRA D'OR

maig 1968



una
nova
font
d'energia

RESTRICCIONS MENTALS

UNS DRETS I UNS DEURES

Els «drets» en qüestió, ja sabem de qui són o de qui haurien de ser: «de l'home». I la cosa, des d'aquest angle, no pot prestar-se a l'equivoc, certament, perquè «l'home» alludit són jo, són vostè i la seva senyora, i és tothom. També sabem en què consisteixen o en què haurien de consistir. Poc o molt, en tenim referències: la «declaració» del 1789, la «declaració» del 1948... Sí, tot això, prou que ho sabem. Però, ben mirat, tampoc no acabem d'estar-ne gens segurs. En el fons, ningú no se'n refia. ¿I qui gosaria relligar-se'n, ara com ara? Els dies de cada dia ni tan sols hi pensem, i només arribem a parlar-ne — si tant és el nostre candor — quan alguna circumstància particularment cruel ens obliga a formular declamacions indignades. Exagero una mica, i a posta. No hi ha dubte que, d'ençà del 1789, s'ha fet molt de camí, gràcies a Déu, fins i tot en matèria de «drets de l'home». Els règims demoliberals, tan bescantats, havien estatut uns quants principis importants: al capdavant, eren uns règims que aspiraven a justificar-se per aquest cantó precisament, o sigui, pel cantó de les «llibertats». ¿Llibertats «formals»? En tot cas, la democràcia burgesa introduïa un mínim de «garanties» en la vida civil, i la irrupció de les dictadures burgeses (i de les no burgeses) ens ha fet veure com era de preciós aquell mínim. Alguna cosa s'hi havia aconseguit, en efecte. Els «drets de l'home», inscrits a les Constitucions o arguïts per la retòrica militant, esdevenien una bella premissa política. Tanmateix... El fet salta a la vista: els «drets de l'home» no són uns drets com els altres, vull dir, com els que tipifica la Llei Hipotecària o el Codi de Comerç, o el Penal, per exemple. Aquests honorables blocs de legislació regulen bàsicament relacions entre particulars, i l'Estat es limita a fer-hi el paper combinat de gendarme, de fiscal i de jutge, a fi que els negocis i l'ordre públic no sofreixin gaires daltabaixos. Però, quant als «drets de l'home», la relació que es ventila no és pas entre «particulars» — vostè, la seva senyora, jo —, sinó entre els «particulars», d'una banda, i l'Estat, de l'altra. No en va en diem també «drets de l'home i del ciutadà». El «ciutadà», aquí, es presenta enfrontat amb el poder de la «ciutat». D'origen i d'intenció, es tracta d'uns «drets» que haurien de cuirassar-nos contra les arbitrarietats exercides o exercibles des de nivells on la força és ja pura i simple institució. En la França del 1789 ho veïem ben clar. L'Estat liberal, oriünd del 89, volia resoldre el problema a través de les «garanties constitucionals», de la famosa «divisió de po-

ders» i d'altres expedients més o menys jurídics. Volia o feia veure que volia. L'Estat més liberal — ho observava agudament Joan Crexells, si no m'enganyo — peca set vegades el dia contra la llibertat, en la millor de les hipòtesis: el just de l'Escriptura té prevista una quota de «pecat» que no baixa dels set diaris... Quan l'Administració, i valgui l'anglicisme eufemístic, quan l'Administració, dic, ni tan sols és liberal, ¿quin sentit pot tenir encara la menció dels «drets de l'home»?... Enguany, 1968, els «drets de l'home» han de ser objecte d'una commemoració especial: els funcionaris de les Nacions Unides intenten celebrar-la. La idea em sembla admirable. Com que els «nostres» drets són essencialment precaris, sempre serà útil que es creï un clima d'opinió que tendeixi a assegurar-los. Com més discursos sobre els «drets de l'home» es facin, millor. Discursos ditiràmics i exigents, és clar. Però l'«auditori» d'aquests discursos, de qualsevol esbós de propaganda ornamental, de les sessions acadèmiques que es veuen venir, no hauríem de ser «nosaltres»: ni jo, ni vostè, ni la seva senyora. «Nosaltres», presumptes titulars dels «drets de l'home», no necessitem que ens en facin el panegíric. Ells, en canvi... Dic «ells», a falta d'una designació més innòcua: els qui estan en condicions d'administrar-nos les llibertats... Ells, probablement, ens obsequiaran amb els discursos, amb la propaganda, amb les sessions acadèmiques. I nosaltres, ho aguantarem tot sense immutar-nos: com si no ens afectés. L'Any Internacional dels Drets de l'Home, amb moltes majúscules, serà una maniobra propícia a fomentar el pessimisme entre la seva senyora, vostè, jo i els nostres veïns. Mentre no s'instaurarà una instància superior als Estats, els «drets de l'home» seran una entelèquia. Hauria d'haver-hi una forma o altra d'«intervencionisme». El senyor Bofill i Mates, l'any 1930, en un llibre titulat *L'altra concòrdia*, definia així la «no intervenció en els afers interns d'un altre país»: «Donar-se recíprocament carta blanca perquè oprimeixi lliurement, cada sobirania, els seus súbdits». I tenia molta raó, el senyor Bofill. La «no intervenció» ha estat sempre un truc sinistre. Però, si ha d'haver-hi «intervenció», qui hi interviendria? L'«home» que «té drets» som nosaltres, inermes, dispersos, condemnats «ciutadans». Som «súbdits». Ells són la «sobirania». I els professors de les Facultats de Dret, i els magistrats de Tribunals decisius, i els periodistes de secció de successos, poden reflexionar sobre aquesta distinció fonamental... — JOAN FUSTER.



ASSAIG DE CANTIC EN EL TEMPLE
Salvador Espriu-G. Motta
CALLA, FILL, NO HI PENSIS
2 cançons bàsiques de
GUILLERMINA MOTTA
ara a l'abast de tothom



EN CATALÀ
«BONNY AND CLYDE»
i «Paraules»
Canta **ENRIC VIDAL**



Discs «singles»
CONCÈNTRIC

75 ptes.